

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 57711-07-15 חממי נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

מספר בקשה: 26

בפני כב' השופטת הבכירה – אירית מני-גור

ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

מבקשת

נגד

יחיאל חממי

משיב

החלטה

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
1. בפניי בקשה לדחייה על הסף. הנתבעת מבקשת לדחות את התובענה שהוגשה בגין תאונת דרכים, אשר ארעה למשיב ביום 15.7.14. הצדדים אינם חלוקים בנסיבות התאונה כדלקמן: המשיב יצא ממקום עבודתו בשדה עוזיה לכיוון ביתו, נהג ברכבו בכביש 4 לכיוון אשדוד/רחובות, לפתע שמע אזעקה שהושמעה במהלך מבצע "צוק איתן", המשיב נבהל לשמע האזעקה וירד לשולי הכביש, כתוצאה מכך איבד שליטה על רכבו, הרכב התהפך והתובע נפגע (להלן: "התאונה").
 2. לגרסת המבקשת היא הנתבעת, יש מקום לדחות את התביעה מאחר והתאונה הוכרה במל"ל הן כתאונת עבודה והן כתאונה כמשמעותה בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה תש"ל – 1970 (להלן: "חוק התגמולים"). בהתאם לסעיף 1 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה – 1975, (להלן: "פלת"ד"), הגדרת "נפגע" – אדם שנגרם לו נזק גוף מתאונת דרכים, למעט אם נגרם מפגיעת איבה כמשמעותה בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ה – 1970.
 3. הגדרת "פגיעת איבה" בהתאם לחוק התגמולים היא הגדרה רחבה, ובנוסף קיימת חזקת פגיעה באיבה בסעיף 2 לחוק התגמולים. על סמך מסגרת דיונית זו, טוענת הנתבעת כי במקרה דנן לא יכולה להיות מחלוקת כי מדובר באירוע המוגדר כפעולת איבה, שכן התובע הצהיר מפורשות כי התאונה ארעה כתוצאה מכך שנבהל מהאזעקה שהושמעה ואיבד שליטה. לגרסת המבקשת, אלמלא המלחמה ואלמלא השמעת האזעקה לא היתה מתרחשת כלל התאונה, והימצאות התובע במכוניתו אין כל קשר לתוצאה, שכן בנסיבות אלו הרכב היווה זירה בלבד. עוד טוענת הנתבעת, כי יש לייחס חשיבות רבה להצהרת התובע שעה שהצהיר כי מדובר בפעולת איבה במסגרת תביעתו במל"ל כנפגע איבה. הנתבעת מפנה בטיעוניה לרע"א 7844/06,

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 57711-07-15 חממי נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

- 1 אילן אילוז נ' ציון חב' לביטוח, (להלן: "פס"ד אילוז"), שם קבע ביהמ"ש כי: "ככלל אין אדם
2 בהצהרותיו יכול לאחוז בחבל בשני קצותיו". הנתבעת מבקשת כי ביהמ"ש יפסוק גזרה שווה
3 בין נסיבות תאונה זו לבין נסיבות השלכת אבן על רכב, שכתוצאה ממנו ארעה התאונה.
4 לטענת הנתבעת, הרכב במקרה זה משמש זירה בלבד, ותרחיש התאונה איננו אלא תוצאת
5 פעולת האיבה.
- 6
- 7 4. לאחר שעיינתי בטענות המבקשת בתגובת המשיב ובתשובת המבקשת, אני סבורה כי דין
8 הבקשה להידחות. נסיבות פס"ד אילוז המאוזכר בטענות המבקשת שונה מענייננו, באותו
9 מקרה נפגע התובע ברגלו מכדור רובה שנורה מרכב חולף. עת נסע הנפגע ברכבו בכביש חוצה
10 שומרון. שם קבע ביהמ"ש, כי לא יכולה להיות מחלוקת שהנטל להוכיח כי האירוע בו נפגע
11 התובע הוא פעולת איבה מוטל על כתפי הנתבעות. באותו מקרה, הרימה הנתבעת את הנטל
12 במאזן ההסתברות הנדרשת במשפט אזרחי, להוכיח כי הנוק נגרם כתוצאה ישירה מפעולת
13 איבה. ביהמ"ש בין היתר ייחס חשיבות להצהרתו של הנפגע שם במל"ל.
- 14
- 15 5. בענייננו, לא קיימת מחלוקת עובדתית לעניין נסיבות התאונה, ולפיכך הבעייתיות לא נעוצה
16 ברמת ההוכחה הנדרשת, אלא בשאלה המשפטית האם הנסיבות המוסכמות מהוות פעולת
17 איבה, והאם המשיב נפגע כתוצאה מפעולת האיבה באופן ישיר או לא. בעניין זה, הסכימו
18 הצדדים עובדתית כי המשיב הגיש תביעתו לראשונה למל"ל כנפגע עבודה. רק לאחר שהמל"ל
19 הודיע לו כי הוא זכאי להגיש תביעתו גם כנפגע פעולת איבה, בחר המשיב בדרך האחרונה.
20 טוען ב"כ המשיב כי אין לראות בעובדה מוסכמת זו הצהרה מפי התובע, אלא המל"ל הוא זה
21 שפנה לתובע והציע לו לבחור באפשרות האחרונה. המשיב לא הצהיר הצהרות לגבי אופן
22 פגיעתו, ולא ראה עצמו מלכתחילה כנפגע פעולת איבה אלא כנפגע עבודה.
- 23
- 24 6. לחילופין, טוען ב"כ המשיב כי קיים שוני מהותי בהגדרת נפגע פעולת איבה בהתאם לחוק
25 התגמולים, לבין הגדרת נפגע בהתאם לחוק הפלת"ד. בעניין זה, הפנה ב"כ המשיב לפס"ד
26 מנחה בסוגיה זו ע"א 2856/00 הרצל שקוי נ' הדר חב' לביטוח, (להלן: "פס"ד שקוי"). באותו
27 מקרה של פס"ד שקוי, נפגע הנהג כשנסע מכיוון אריאל לכיוון אלון מורה דרך הכפר הערבי
28 חווארה. בשלב כלשהו של הנסיעה סטה הרכב, חצה את התיב הנגדי והתנגש בגדר אבנים.
29 הנהג עצמו איבד הכרה ולא יכול למסור פרטים מדויקים לנסיבות התאונה. בראשו של הנהג
30 נמצאה פגיעה המתאימה לפגיעת אבן, בין הצדדים שם נתגלעה מחלוקת האם אכן פגעה אבן
31 בראשו של הנהג באופן שחולל את אירוע התאונה. בפס"ד שקוי, הגיש הנהג תביעה למל"ל
32 מלכתחילה להכיר בו כנפגע פעולת איבה.
33

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 57711-07-15 חממי נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

7. בימ"ש העליון קבע באותו עניין של פס"ד שקוי, קביעה מהותית לעניין הגדרת פעולת האיבה. ביהמ"ש דן במחלוקת המשפטית סביב השאלה האם במסגרת שאלת קיומה של פגיעת איבה לצורך שאלת הזכאות במסגרת חוק הפלת"ד, יש להיזקק לחזקת פגיעת איבה המצויה בסעיף 2 לחוק התגמולים המסתפקת בקיום נסיבות שיש בהן יסוד סביר להניח פגיעת איבה. (ראה סעיף 11 לפסה"ד). מעיון בשני החוקים דלעיל, עולה באופן ברור כי הגדרת פעולת האיבה בחוק התגמולים דורשת נטל קטן יותר, ואף נעזרת בחזקת פגיעת האיבה המצויה בסעיף 2. ביהמ"ש קבע באופן ברור (ראה סעיף 16 לפסה"ד), כי אין ההגדרה בחוק התגמולים תחול על ההגדרה בחוק הפלת"ד. וכך קבע ביהמ"ש באותו עניין בפס"ד שקוי:
- "אין ספק כי צדק בית-המשפט המחוזי בתארו את תכליתו של תיקון מס' 8 לחוק הפיצויים כמכוונת לשחרר את ציבור הנהגים מנשיאת העול הכספי של פגיעות איבה שאינן קשורות לסיכון תחבורתי. אולם אין בתכלית זו, כשלעצמה, כדי להחיל את חזקת פגיעת איבה גם על שלילת הזכאות לפי חוק הפיצויים. לסוגיה יש היבט חשוב נוסף שבעיניי הוא מכריע: הזכאות לפי חוק התגמולים עשויה להיות נמוכה במידה ניכרת מזכאותו של נפגע על-פי חוק הפיצויים, שתקרתו בגין אובדן השתכרות היא שילוש המשכורת הממוצעת. יש להניח כי גם במקרה שלפנינו סיבת עמידתו של המערער על תחולתו של חוק הפיצויים נעוצה בפיצוי מלא יותר על נזקי גופו. נמצא, כי שלילת הזכאות על-פי חוק הפיצויים יש בה משום גריעה בזכותו של נפגע לקבל פיצויים על נזקי גוף שנגרמו לו בתאונת הדרכים. לאור הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, יש להעדיף פרשנות של חוק השומות על מרב זכויותיו של נפגע לקבלת פיצויים בשל נזקיו".**
8. מקריאת האמור לעיל, עולה באופן ברור כי יש להעדיף פרשנות המאפשרת לנפגע לתבוע על פי שני החוקים, כמובן שהנפגע לא יפוצה פעמיים משני מקורות. עניין זה איננו חריג בתביעות נזיקין, המחוקק הסדיר נושא זה בהוראת סעיף 17 (ב) לחוק התגמולים, שם נקבע כי אם עקב מאורע אחד יהיה זכאי הנפגע לפיצוי על פי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד, יחולו עליו בשינויים המחויבים הוראות סעיף 36 לחוק הנכים, או סעיף 21 לחוק משפחות החיילים. יוצא אם כן, כי לא ניתן להשתמש בחזקה הקבועה בחוק התגמולים, עצם העובדה כי המל"ל הכיר באירוע כפעולת איבה, אין משמע כי כזו היא על פי חוק הפלת"ד, ונותר לבחון אם כן האם הנסיבות המוסכמות ע"י הצדדים מהווים פעולת איבה.
9. כפי שהערתי לעיל, סבורני שעיקר המחלוקת בנושא זה היא בשאלת הקשר הסיבתי, פסק-דין שנסיבותיו דומות לענייננו הינו רע"א 2925/05 **הכשרת הישוב נ' אבי פינטו** (להלן: "פס"ד פינטו"). בפס"ד פינטו נבחנה סוגיית הקשר הסיבתי. באותו עניין, נזקו של הנפגע ארע

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 57711-07-15 חממי נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

1 בעקבות התנגשות של שני כלי רכב. הנפגע נסע במונית שהתנגשה באמבולנס שהיה בדרכו
2 לזירת פיגוע. החברה המבטחת את הרכב טענה כי מדובר בפעולת איבה, טענה זו נדחתה הן
3 בביהמ"ש המחוזי והן בביהמ"ש העליון. ביהמ"ש המחוזי קבע כי בנסיבות אלה הגורם
4 הממשי הדומיננטי לתאונה היה הסיכון התעבורתי עקב השימוש ברכב – להבדיל מהסיכון
5 המלחמתי. פעולת האיבה לא היתה אלא הגורם שיצר את התנאים להתרחשות הנוק.
6 ביהמ"ש העליון זחה את הערעור ואימץ את מסקנת ביהמ"ש המחוזי. ביהמ"ש העליון חידד
7 את שאלת הזיקה הסיבתית ואת מידת הקרבה הנדרשת בין מעשה האיבה לבין תאונת
8 הדרכים, על מנת שמעשה האיבה ייחשב כגורם לתאונה. יש להבדיל בין מקרה בו פעולת
9 האיבה כגון השלכת אבן ופגיעה ישירה בנהג גרמה לתאונה, לבין מטח אבנים שגרם לנהג
10 להאיץ נסיעתו ולאבד שליטה מבלי להיפגע כלל ממטח האבנים. יש להבדיל בין שימוש עקיף
11 ומרוחק לבין קשר ממשי.

12
13 בענייננו, טוענת המבקשת כי אלמלא נשמעה האזעקה לא היה יורד המשיב לשולי הכביש, לא
14 היה מתהפך ולא היתה נגרמת התאונה. לטעמי, האזעקה שהושמעה בימי מבצע
15 "צוק איתן" במהלך נסיעתו של המשיב, היתה הגורם המחולל שגרם למשיב להפעיל את
16 שיקול דעתו ולרדת לשולי הכביש, הא ותו לא. האזעקה שנשמעה לא היא זו שגרמה לאיבוד
17 השליטה ולהתהפכות הרכב, אלה היו סיכונים אינהרנטיים כתוצאה משימוש ברכב. באותה
18 מידה יכול היה נהג אחר לרדת לשולי הכביש בשומעו את האזעקה, מבלי לאבד שליטה ומבלי
19 לגרום לרכבו להתהפך.

20
21 לעניין זה, ראה את דברי ביהמ"ש באותו עניין של פס"ד פינטו, הקובע בסעיף 6 לפסה"ד
22 כדלקמן:

23 "השאלה אימתי קשר סיבתי הוא "ממשי" ואימתי הוא "עקיף ומרוחק"
24 איננה תמיד קלה להכרעה, אולם ברור הדבר שלא כל המעגלים היוצאים
25 מנקודת הפגיעה של האבן במים – היא מעשה האיבה – באים בגדר "פגיעת
26 איבה" לפי חוק התגמולים. שאם לא כן, נמצאתם אומרים, למשל, כי גם
27 תאונת דרכים שנגרמה בשל חוסר ריכוז שפקד את הנהג כשהאזין לרדיו ושמע
28 על פיגוע בעיר אחרת – "פגיעת איבה" היא הבאה במסגרת חוק התגמולים.
29 אין זה סביר לומר כך, כפי שאין זה סביר לסווג כ"פגיעת איבה" מקרה שבו
30 נהג אמבולנס נפל ונחבל בזמן שהוא אף לרכב ההצלה במטרה להגיע למקום
31 פיגוע (דוגמה המובאת על-ידי המדינה). מבחני הקשר הסיבתי המשפטי,
32 ובענייננו, מבחן הסיכון, נועדו לזהות מתוך שלל החוליות בשרשרת הסיבתית
33 העובדתית, את אותן חוליות שתקמנה זכאות לפי חוק התגמולים..."

34

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 57711-07-15 חממי נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ

- 1 לפיכך, כך גם בענייננו, יש לקבוע כי השמעת האזעקה איננה יוצרת אלא קשר עקיף ומרוחק
 2 ולא קשר ממשי לנוק הנגרם. הגורם הדומיננטי הישיר לנוק שנגרם היה הסיכון התעבורתי
 3 עקב השימוש ברכב. כפי שצינתי לעיל, יכול והיתה תוצאה אחרת כתוצאה מירידה לשוליים,
 4 האזעקה לא היתה אלא המחולל לצורך הפעלת שיקול הדעת לסטות מנתיב הנסיעה ולרדת
 5 לשולי הכביש. ואולם, עצם פעולת ההתהפכות ואובדן שליטה ברכב איננה קשורה להשמעת
 6 האזעקה אלא לסיכון התעבורתי גרידא. משכך, אני סבורה כי אין לקבוע כי חלה בענייננו
 7 החזקה הממעטת הקבועה בסעיף 1 לחוק הפלתי"ד.
 8
- 9 מצאתי אפוא כי יש לדחות את הבקשה לדחייה על הסף, התובע יוכל להמשיך בתביעתו על פי
 10 חוק הפלתי"ד. בשאלת חישוב גובה הפיצוי יובאו כמובן בחשבון התגמולים אותם קיבל התובע
 11 במל"ל.
 12
 13 המזכירות תשלח החלטתי זו לבאי כח הצדדים.
 14
 15
 16 ניתנה היום, ז' אדר ב' תשע"ו, 17 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.
 17

18
 19 אירית מני-גור, שופטת בכירה

